

Ardeaulul

Apare Lunea, dimineața, cu ultimele informații politice și știri sportive

Redactor responsabil:
THEODOR RECULESCU

Abonamente:

1 an: 100 lei; jumătate de an: 50 lei.
Autorități, mari întreprinderi 1000 Lei.

Redacția și administrația:
ARAD, BUL. FERDINAND 5.
Telefon 333.

De Luni, până Luni

Svârcoliri inutile

Se vede c'am intrat în Aprilie: atât Natura, cât și oamenii își fac capriciile.

L-ai văzut pe frumosul Adolf al celui de al treilea Reich? După ce a simulat o gripă — bisată — s'a restabilit subit, monopolizând pe cele două excelențe britanice, față de cari a ținut să-și arate aptitudinile oratorice. În timpul conversațiilor au vorbit, în ordinea următoare: autorul lui „Mein Kampf”, cancelarul Germaniei, locțiitorul lui Hindenburg, și Adolf Hitler, în noua sa calitate de ministru de externe și în numele său personal.

După această amplare dată conversațiilor angio-germane, Sir John Simon a rămas încântat.

Nici nu se putea altfel...

Doar lordul Anthony Eden a fost mai puțin entuziasmat. În consecință a devenit infidel frumosului Adolf, pentru a face o vizită d'or Stalin și Litvinov.

Dar vedeți, după vizita la Berlin și cea dela Moscova, dl. Eden pleacă la Varșovia. Cu alte cuvinte, a pornit-o pe urma dlui Manolescu-Strunga, pentru că, la urmă, o să ajungă iar la Londra. La Londra, care i-a produs d-lui Manolescu o mare surpriză. Să nu vă gândiți însă că surpriza ministrului de industrie și comerț a fost încheierea vrunei convenții comerciale cu Anglia. Nu! A fost cu totul de alt ordin — de unul... gastronomic: d-lui Strunga i s'a servit la un prânz pe care l-a luat în casa guvernului Băncii Naționale a Angliei, sarmale. Da! O porție de sarmale așa cum se mănâncă la București.

Dacă dl. Manolescu-Strunga a avut o asemenea surpriză în capitala Angliei, apoi dl. Eden va avea una de alt ordin. Până la întoarcerea d-sale din voiajul pe continent, se vor termina pregătirile pentru comemorarea a 25 ani de domnie a regelui George.

Frumoasă și înălțătoare surpriză. La festivitățile acestea, cari vor avea loc în luna Iulie c., va participa întreaga Europă, Statele Unite, Indiile și Dominioanele.

Odată cu primăvara, s'au înmulțit în întreaga țară sinuciderile și încă — cei mai îngrijorători — cele ale elevilor. La Vaslui, un elev s'a otrăvit cu șoricioaică din pricina unei dragoste nefericite; la Buzău, un altul s'a sinucis pentru că a fost eliminat pe opt zile din școală. La Brăila, însă, poliția a reușit să aresteze o bandă de răpitori de copii.

Frați americani! Aducați-l în România pe răpitorul micului Lindberg, să vedeți cum vi-l prind ogarii noștri...
Ille Isvoranu

In Bulgaria n'a izbucnit revoluția

SOFIA, 31. — Svonurile răspândite în străinătate, privind la pretensele turburări și chiar răscoale în Bulgaria, sunt complete inventate și tendențioase. Liniștea e deplină în toată Bulgaria.

Populația Parisului va fi asigurată contra atacurilor aeriene

PARIS, 31. — Guvernul francez a instituit un fond de o sută milioane franci pentru lucrările de apărare a populației din regiunea Parisului și Senei împotriva atacurilor aeriene în timp de război.

Epilogul rebeliunii grecești

ATENA, 31. — Curtea marțială a condamnat 27 ofițeri pentru participare la recenta revoluție. Zece au fost condamnați la închisoare pe viață și degradare militară, alți zece la douăzeci ani închisoare și degradare, doi la doi ani închisoare, unul la un an și patru au fost achistați.

Anglia abandonează complet Germania

MOSCOVA, 31. — Deși se păstrează cea mai mare discreție asupra rezultatelor conversațiilor dintre dnii Eden și conducătorii sovietelor, totuși cercurile bine informate afirmă că, d. Eden ar fi lăsat să se înțeleagă că Anglia consideră favorabil încheierea Pactului Oriental, chiar fără participarea Germaniei.

Profesor Nicolae Băru:

Monografia comunei Covăsint

Domnul profesor Nicolae Băru, dela gimnaziul „Iosif Vulcan”, va termina în curând interesanta sa lucrare: „Monografia comunei Covăsint”.

În decursul ultimilor opt ani, dl. profesor Nicolae Băru culege datele în legătură cu fruntașa comună Covăsint, din județul Arad, de unde este originar, întocmind o monografie a comunei.

Lucrarea este voluminoasă și împărțită în XVI capitole, cuprinzând numeroase

Situația internațională s'a agravat mult în ultimul timp. Exigențele Germaniei și felul cum cancelarul Hitler a brăscat situația, au făcut ca în atmosferă să se simtă un pronunțat miros de praf de pușcă.

Franța, Italia, Rusia, Mica Antantă și înțelegerea Balcanică, nu s'au lăsat intimidate de agresivitatea Führerului. Singură Anglia a crezut că e bine să se ia contact cu Germania, în vederea soluționării conflictului. Sir John Simon, a plecat însă desiluzionat din capitala Reichului.

Încă înainte de a avea loc conversațiile dela Berlin, toată lumea se aștepta ca dictatorul Germaniei să încerce a depărta Anglia de blocul celorlalte puteri cari au intervenit energic la Berlin.

Dar toate străduințele cancelarului Hitler au eșuat. Spiritului pacifist i s'a opus militarismul prusac.

Dealtfel Führerul, care se socotește drept un abil diplomat a adoptat politica struțului, căutând să se eschiveze de la conversații directe, prin deseale sale imbolnăviri. Dictatorul celui de al treilea Reich a vrut să evite eșecul iminent, care ar fi dus la o grabnică încordare a raporturilor anglo-germane.

Și, când totuși a fost obligat a-și preciza atitudinea, cancelarul Hitler a expus d-lui John Simon un plan german pentru organizarea securității, pe baza unor pacte bilaterale de neagresiune. Planul nu prezintă nici o valoare, dar propunerea aceasta a obligat pe ministrul de externe englez să lanseze ideea convocării unei conferințe internaționale la Londra, la care ar lua parte și Germania. S'a găsit deci modalitatea începerii unor noi tratative cu Germania eșită din Liga Națiunilor. Conferința internațională se va muta prin urmare dela Geneva, la Londra.

Între timp însă, cancelarul Hitler va căuta să amâne această conferință pentru că atunci când toate puterile se vor găsi din nou la masa verde, să aibă în față o Germanie la fel de bine înarmată și cu drepturi egale celorlalte State, în ciuda Tratatului dela Versailles.

Germania nu va avea însă timpul necesar pentru a-și face jocul. Cele trei mari puteri cari se întâlnesc la Stresa, vor stigmatiza așa cum se cuvine purtarea lui Adolf Hitler și vor împiedeca incendiarea Europei.

Th. Reculescu

Biblioteca Palatului Cultural din Arad

Orașul Arad posedă o bibliotecă publică, demnă de trecutul său cultural. Conducerea acestei instituții este încredințată dlor. profesor dr. Lazar Nichi, în calitate de director și profesor Nestor Covaciu, în calitate de bibliotecar.

Până în anul 1932, biblioteca a putut fi înzestrată cu toate lucrările apărute în țară și cu cele importante apărute peste graniță. După această dată însă, fondul pentru înzestrarea bibliotecii a fost redus de către primărie, în fiecare an, a jungând anul acesta la mai puțin de jumătate de cât era în trecut.

E natural ca în asemenea împrejurări, să nu se mai poată reține aproape nici un volum din cele apărute în vremea din urmă, fondul pentru înzestrarea bibliotecii abia fiind suficient pentru achitarea abonamentelor la ziare și reviste.

Dar situația aceasta face ca biblioteca să rămâne descompletată: operele cari apar în mai multe volume și din cari s'a retinut primul, nu pot fi procurate în ordinea apariției lor. Conducătorii bibliotecii, pentru a satisface cererile cititorilor, nu odată au fost obligați a aduce în biblioteca Palatului Cultural, cărți cari formau proprietatea domniilor lor.

În birourile bibliotecii din Palatul cultural stau îngrămădite ultimile noutăți știin-

țifice și literare, oferite de librari spre cumpărare, dar cari nu vor fi reținute din lipsă de fonduri.

Faptul acesta are repercursiuni defavorabile asupra bibliotecii Palatului cultural: cititorii abonați — cari în ultimii ani se înmulțiseră simțitor — abandonează biblioteca comună, în favoarea celor particulare: „Löbl” și „Kerpel”.

(Continuarea în pag. III)

Înepături de condei

În toamna trecută, o domnișoară bătrână din Arad, se găsea în București, după treburi.

Într-o zi, p'nserat, trecea pe strada Câmpineanu unde se zidea un block-house. Un lucrător vândos se pregătea să perforaze asfaltul cu o mașină. Domnișoara rămasă față-mare, se apropie de dânsul, și-l întreabă melancolic:

— Ce îți dănează în mână?
— O mașină de perforat.
— Da? N'ai putea să vâd o probă?...

Dl. Constantin Popa, consilierul cultural al municipiului Arad, se găsea într-o zi singur în autobus. La prima stație, se mai urcă o tânără doamnă, cu un copilăș de vreo 4 anișori, foarte neastâmpărat.

— Fii cuminte Puiule, se uită domnul la tine...

— La mine? și fâncul tăcu niște ochii mari. La picioarele tale se uită, mămică...

După ce se face un rezumat al istoriei antice, pentru a se aminti de așezările din Transilvania ale Agatirșilor și a se scoate în relief importanța — din punct de vedere documentar — a minelor de aur, argint și fer din apropierea Covăsintului mine exploatate în vechime de Agatirși și apoi de Daci, se trece la istoricul comunei.

Denumirea de Covăsint vine dela vechiul „Covachis”. Satul de azi se ridică pe locul unde în vechime exista o localitate a minierilor agatirși, cari s'au amestecat apoi cu dacii și cu un

mare număr de coloniști romani. În apropiere se ridică orașul Santa-cruz, la o distanță de 1500 m. de Aroace, sau Șanțul lui Traian. Stăpânirea romană a lăsat urme: în 1872, făcându-se niște săpături, s'au găsit pe teritoriul comunei monede de aur și argint de pe timpul împăratului Traian.

Datorită situației geografice a Covăsintului, locuitorii sunt și azi — ca în timpurile vechi — împărțiți în „băeși” (cei depe dealuri), locuitorii din văi și cei dela șes.

(Continuarea în pag. II)

Un avion se rostogolește într'un lac, lângă Arad

Un accident curios și — din fericire — fără urmări grave, s'a întâmplat ieri seara în marginea Aradului.

Presa a desbătut în repetite rânduri chestiunea aeroportului arădan, care trebuia să ia ființă încă din toamna anului trecut.

În acest scop, prefectura de județ a pus la dispoziția dlui căpitan Ion Gruia, comandantul aeroportului, suma de jumătate milion lei, pentru procurarea unui aparat de telegrafie fără fir.

Aparatul a fost cumpărat și adus în Arad, dar n'a putut fi montat, deoarece — după cum se știe, — Subsecretariatul aerului a cerut primăriei să amenajeze un nou aeroport, lângă pădurea Ciala.

Primăria Aradului a acceptat, dar cum lucrările vor dura un timp mai îndelungat, s'a hotărât ca — începând din ziua de 15 Aprilie c., să se deschidă linia aeriană Arad—București, în trebuindu-se deocamdată vechiul aeroport, din cartierul Gai.

Prăbușirea avionului

Dl. căpitan Ion Gruia a plecat în cursul săptămânii trecute la București pentru recepționarea unui avion de persoane, construit de uzinele I. A. R. din Brașov, urmând a-l aduce la Arad.

Avionul pilotat de însuși dl. căpitan Ion Gruia, trebuia să plece din București în dimineața de Duminecă, pentru a ajunge în Arad la ora prânzului.

Dl. căp. I. Gruia însă, s'a oprit pentru câteva ore la Turnu-Severin — orașul său natal. După ce și-a vizitat rudele și a tăgăit un splendid crap de Dunăre, a continuat drumul până la Orșova, unde deasemeni a poposit (după câte suntem informați, aici a luat contact cu un mare agresiv, în vederea unei afaceri cu pește. Dăm știrea sub toată rezervă).

Ajungând ieri la ora 10 seara în Arad, dl. căp. Gruia a crezut că-i periculos să aterizeze pe aerodromul din Gai, deoarece terenul este foarte accidentat și împănă cu borne de beton.

S'a hotărât să aterizeze pe locul unde va lua ființă noul aerodrom, lângă pădurea Ciala.

Nu se știe încă precis de ce torită căror împrejurări — din cauza unei pane la motor sau din cauza vântului prea puternic,

aparatul a aterizat în marginea lacului de lângă pădure, apoi a continuat — probabil împins de vânt — până la mal, rostogolindu-se în apă.

Dl. căpitan Gruia și observatorul, au scăpat neatinși. S'au ales doar cu spaima și cu hainele ude.

Aparatul a fost lăsat în poziția în care a căzut, iar azi dimineața va fi scos la mal.

Avionul se pare că nu a fost avariat, iar dl. căpitan Gruia nu va avea pagube de suferit: crapul adus de la Severin va fi găsit probabil azi dimineața, plutind la suprafața apei, cu burta în sus... Rep.

A VIZ

Cercul de Recrutare Arad aduce la cunoștința tinerilor din conting. 1935, născuți în anul 1913 și din contingentele mai vechi cărora li s'a anulat dispensa ca susținători de familie și condițională că urmează a se prezenta pentru incorporare la acest Cerc în ziua de 1 Aprilie 1935 ora 8 dimineața, chiar dacă până în prezent nu li-a parvenit ordinul de chemare, iar cei ce vor cădea în vina de a nu se prezenta la timp, vor suferi rigorele legii.

Comand. Cerc. Recr. Arad. Colonel C. Eftimiu.

Șef. Bir. I. Recr. Arad, Lt. Colonel Ștefănescu.

Cetiți și răspândiți „Ardealul”

Pardesii, mantale din piele, trenchoat, haine pt. bărbați și copii, în cel mai ieftin și mare asortiment se găsesc la

Muzsai, Arad

VIS-A-VIS DE TEATRU

Modul de impunere a clădirilor noi

Camera a admis la legea pentru fixarea impozitelor pe nouile clădiri până acum scutite, următorul amendament:

„Stântul Gheorghe” este locul de pelerinaj al credincioșilor din întreaga podgorie arădană.

Domnul profesor Nicolae Băru, care este și preot, a zidit aici — cu câțiva ani în urmă — un paraclis, unde în fiecare sârbătoare din cursul anului — cu excepția celor din timpul iernii — dar mai cu seama în ziua de Sfântul Gheorghe, se oficiază servicii religioase, la cari asistă un impozant număr de credincioși, dar mai cu seamă cei suferinzi.

Lucrarea domnului profesor Nicolae Băru merită toată atenția. În numerele viitoare vom face spicuiuri din această interesantă lucrare.

ÎNȘTIINȚARE

D. Iosif Madăr predând peste câteva zile restaurantul și berăria din Arad, Boulevardul Regele Ferdinand, Nr. 1, altul comerciant, toți eventualii domni creditori ai d-sale, sunt invitați a-și

depune pretențiunile d-lor, la biroul nostru — în timp de trei zile.

Sindicatul proprietarilor de cafenele și restaurante din Arad, Strada I. C. Brătianu (Căminul Industriei)

Conferința dlui dr. L. Nichi

Joi, la orele 6 p. m., sub auspiciile Institutului Social Banat-Crișana, d. profesor dr. Lazar Nichi, directorul Palatului Cultural, a ținut, în sala festivă a liceului „Moise Nicoară”, o interesantă comunicare despre o arhivă a revoluției ardelenice din anii 1848—49.

Conferențiarul face istoricul acestei arhive numită până în prezent „arhiva Csányi”, după numele unuia din cei cinci comisari guverniali ce i-a avut Ardealul în timpul revoluției: Wav Nicolae, Bethy Edmond, Csányi Ladislau, Szentiványi Carol și Boczkó Daiel.

Actele ce se află la Palatul Cultural sunt în mare parte dela Csányi.

Conferențiarul împarte arhiva în patru mari categorii, după cum urmează:

1. Actele înregistrate și catalogate în număr de 5325 conținând ordine, rapoarte, cereri etc.
2. Registrul de corespondență a lui Csányi cu 771 ciorne.
3. Sute de acte neînregistrate și catalogate.
4. 193 de acte românești dela Comitetul națiunii române din Sibiu.

Fiecare categorie de mai sus a fost ilustrată cu cetirea unor rapoarte ca acele ale lui Hatvanyi, despre luptele cu Moții și atacul asupra Abrudului, — act inedit. Este interesant cum acest comandant încearcă să-și acopere înfrângerea numindu-se „un behduce nenorocit”, neajutat, nici de proprii săi ofițeri, cari au dezertat în cursul luptelor rămânând numai el cu alți doi. Un alt raport, este cel al lui Csányi către Kossuth, în care arată organizarea poștei din

Ardeal și brutalitățile săvârșite de unguri.

Actele neînregistrate ce-au fost împărțite în categoria a treia sunt foarte numeroase și așteaptă muncă asiduă a cercetătorului de mâine și vor oferi și aceste, destule surprize și fapte neștiute încă.

Categoria a patra o formează documentele românești și cari din întâmplare au ajuns aici, de altfel nici nu sunt înregistrate și catalogate. Aceste documente conferențiarul le împarte în 12 subdiviziuni, după felul și importanța lor.

Conferențiarul ne mai arată că o parte din această arhivă a fost publicată de prof. Manciulea în „Anuarul Institutului de Istorie Națională” din Cluj, dar multe din ele au fost greșit descifrate așa că ar trebui republicate.

Conferențiarul încheie comunicarea arătând că numele acestei arhive ar trebui să fie următorul: Arhiva comisarilor guverniali din Ardeal din 1848—1849.

Primăria Municipiului Arad

Nr. 8355/1935.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați, — că Primăria Municipiului Arad, —

în ziua de 11 Aprilie 1935, ora 11 a. m.

va ține în biroul Serviciului economic, camera No. 59, a doua licitațiune publică cu oferte închise și sigilate, pentru procurarea unei autostropitoare cu dispozitiv pentru incendiu.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu Art. 88—110 din legea contabilității publice și potrivit normelor de licitație în vigoare.

Ofertanții cari vor lua parte la licitațiune vor depune odată cu oferta (care se va înainta în dublu exemplar) în plic separat și o garanție provizorie de 5% din valoarea furniturii în numărări ori efecte garantate de Stat, iar oferta se va face numai în baza noului caet de sarcini, și a ofertei tip, cari pot fi văzute în camera No. 59 a primăriei, între orele 11—1. Arad, la 23 Martie 1935.

Dacă ți-ai semănat a lui Mauthner semințe Ți-ai lepădat și orice grije!

Catalogul apreciat al semințelor MAUTHNER a apărut și se trimite gratuit la cerere

de către firma cu reputație mondială de peste 60 ani.

EDMUND MAUTHNER

S. A. Română pentru Producerea și Comercializarea Semințelor

A R A D, Boulevardul Regele Ferdinand No. 42.

Cinematograf

CENTRAL

Pa u z ă

CORSO

Premieră!

Nopti din Petrograd

(Un vals pe Neva)

cu Paul Hörbiger, Elisa Illard, Theo Lingén.

Reprezentatiile

Dela orele 11.30 a. m. și 3 p. m.

Matineu.

la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

SELECT

Programul de azi:

La orele 3, 5, 7.15 și 9.15 seara

Colierul de smaragd

Un film de aventuri cu petreșii vesele.

cu Victor de Kowa Wilde Weissner

Reprezentatiile

Dela orele 11.30 a. m. și 3 p. m.

Matineu.

la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

URANIA

Programul de azi:

Premieră!

Luni numai la orele 5 p. m.

La orele 3, 5, 7.15 și 9.15 p. m.

Cel mai senzational film al...

Harry Piel Prințul manejului

Cu acest film Harry Piel a ajuns la cel al 100-lea film al...

Admis pentru școlari.

Reprezentatiile

Dela orele 11.30 a. m. și 3 p. m.

Matineu.

la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

Luni seara, la orele 9.15

premieră!

Văduva veselă

Celebra operetă alui Fr. Lehár

Janette MacDonald, Maurice Chevalier.

Frânghienii zaharisiți ai fabricii „Dacia”

La fabrică vândută în împrejurări ciudate și care mai figurează cu vechiul consiliu de administrație, e lichidată de electricianul Kalmár

Intr-o serie de reportajii am arătat modul rușinos în care sunt speculați consumatorii de către cartelul fabricilor de zahăr. Am vorbit pe seama și despre spolierea de către fabrica de zahăr din Arad a producătorilor de sfeclă.

Chestiunea fabricii „Dacia”

Dar la toate acestea se mai adaugă scandaloasa afacere în legătură cu fabrica le becuri „Dacia”, — singura în România, — fabrică aunsă în faliment în urma mașinațiunilor cartelului internațional al fabricilor de becuri, prin oamenii săi și cu complicitatea fabricii de zahăr din Arad, în proprietatea căreia au intrat apoi mobilele și instalațiunile.

În urma reportajului nostru din nr. 5 al „Ardealului”, ne așteptam ca zaharisiții din fruntea fabricii arădane să facă anumite prezări asupra felului cum s'a făcut vânzarea și cumpărarea fabricii „Dacia”. Frânghienii parazitării industriei zahărului românesc tac însă. Ba au înai convocat și Adunarea Generală a fabricii „Dacia”, pentru a aduce la hotărâre „definitivă” cu privire la radierea firmei „Dacia”, adunare convocată pentru ziua de 17 a lunii trecute.

Cum s'a semnat contractul de vânzare-cumpărare

Semnarea contractului de vânzare-cumpărare s'a făcut într'un mod foarte curios.

După ce fabrica „Dacia” și încetase activitatea, a fost scoasă în vânzare de către acționarii care voiau să evite intervenția organelor judecătorești. Nu se știe datorită căror împrejurări, rolul de vânzător a fost jucat de interpușii cartelului internațional al fabricilor de becuri: Dragomirescu și Vaida, cari au transmis proprietatea asupra fabricii „Dacia”, magnatului zahărului, Frânghian.

Dar, vedeți d-voastră, contractul de vânzare-cumpărare a fost semnat și de doi martori: electricianul Koch, cu magazinul în str. Eminescu și Criste Marcov, pentru a fi îndeplinite „formele legale”.

Acești doi martori au avut cunoștință că cei doi vânzatori nu au dreptul să semneze firma „Dacia”? Dacă au avut cunoștință, înseamnă că au fost complici cu dâșii, lucru asupra căruia vom reveni.

Și după desființare, fabrica „Dacia” a continuat să existe

Și cu toate că s'au făcut formele de vânzare-cumpărare, așa cum am arătat mai sus, „Dacia” a continuat să existe, figurând la biroul firmelor cu vechiul consiliu de administrație, iar mai apoi, avocatul Juhász a procedat la convocarea A-

dunării Generale, în calitatea sa de acționar (?)

Această adunare însă nu a putut avea loc, deoarece preținșii acționari nu și-au putut justifica această calitate.

Mai târziu însă aceiași preținși acționari au reușit să convoace o nouă Adunare Generală, numind în calitate de lichidator, pe electricianul Kalmár, un alt interpus al cartelului internațional al fabricilor de becuri. Nu putem înțelege cum, și în baza cărei legi, au putut acești oameni să-și câștige calitatea de acționari.

Chestiunea radierei firmei

Odată numit lichidator al firmei „Dacia”, electricianul Kalmár a convocat pentru ziua de 17 Martie c. Adunarea Generală, pentru a se aduce o hotărâre definitivă cu privire la radierea firmei.

Înainte de-a discuta această chestiune, întrebăm biroul firmelor, dacă — în baza legilor — interpușii car-

telului internațional al fabricilor de becuri au avut calitatea de acționari, membrii în consiliul de administrație sau lichidatori; dacă au avut dreptul de-a convoca Adunarea Generală și dacă hotărârile aduse de ei pot fi valide?

Dar mai este ceva. Dacă s'a procedat într'adevăr la lichidare, chiar și cu mijloacele întrebuintate, cum explică atunci electricianul Kalmár faptul că mai există și azi sentințe ridicate la valoarea de drept și executabile contra firmei „Dacia”?

Preținde că le-a aranjat? În cazul acesta l se impune să facă dovada, cu acte justificate și registre.

Se impune o cercetare amănunțită a acestei afaceri, pentru a se vedea cum magnatul zahărului românesc, Frânghian, în complicitate cu faimosul cartel internațional al fabricilor de becuri a reușit să intre în posesia clădirilor și instalațiunilor fostei fabrici de becuri „Dacia”.

Biblioteca Palatului Cultural din Arad

(Urmare din pag. 1-a).

Biblioteca Palatului cultural a fost înființată în anul 1913. În anul 1914, a avut cinci abonați și un venit de 10 koroane. În anul 1933, a avut 407 membrii și un venit de 11.040 lei; în 1933, 492 membrii și un venit de 12.552 lei; iar în anul 1934, 507 membrii și un venit de 12.720 lei.

Statistica privitoare la repartizarea cititorilor, prezintă următoarele date: în 1933, cititorii români au fost în număr de 7700, față de 4712 străini, citindu-se 18162 volume românești, față de

13.721 străine. În anul 1934, cititorii români au fost în număr de 6866, față de 3331 străini, citindu-se 18573 volume românești, față de 9705 străine.

În anul acesta situația pare a deveni îngrijorătoare.

Atragerea binevoitoare a atenției a conducătorilor urbei noastre asupra perspectivelor triste ce se deschid bibliotecii publice din Palatul cultural. Credem că nici o jertfă n'ar fi prea mare pentru înzestrarea acestei instituțiuni care face fală Aradului.

Serviciile divine la paraclisul Sf. Gheorghe din Covăsinți

Învinduse zorile primăverii, când mi-am început activitatea pastorală la paraclisul Sf. Gheorghe, prin aceasta aduc la cunoștință creștinilor doritori de a cere acest sfânt locaș, că serviciile divine începute în Duminica trecută, vor avea loc în fiecare Duminică și sârbătoare la ora 8 dimineața începând cu Sf. Utenie. Se va continua cu Sf. Liturgie, sființirea apei și se vor

încheia cu Sf. vecernie.

Aceste servicii divine se vor continua până la începutul iernii.

Intemeietorul și conducătorul Paraclisului: **Preot Nicolae Biru.**

O statistică a învățământului primar

La ministerul instrucțiunii se lucrează la întocmirea unei statistici a învățământului primar. Din datele so-site din întreaga țară — afară de județul Mehedinți — rezultă că sunt 3.115.675 de copii în vârstă de școală, recenzați. Din aceștia sunt înscrși 2.303.489 și frecvența numai 1.775.441. Față de numărul copiilor, după calculele făcute, ar mai fi necesari peste 19.000 de învățători.

Discursul d-lui Gh. Tătarescu

Dl. prim ministru Gh. Tătarescu, a ținut Duminică seara, la Radio, următorul discurs:

Eri s'au votat legile prin cari se sporesc câteva din taxele existente și se înființează unele taxe noi. Voesc să lămuresc țara sub povara căror grele răspunderi guvernul a fost silit să ia această hotărâre. Situația generală economică, cu toate eforturile de ameliorare, continuă să se mențină grea și apăsătoare în toată lumea.

Ca urmare acestei situații generale, bugetul Statului nostru a continuat să rămână și în anul acesta deficitar, iar problema echilibrului bugetar nu a putut fi încă soluționată. Nu avem nicio stângenie în a face brutal această constatare. În decursul anului ce s'a scurs, am atins atâtea din țelurile programului nostru de guvernare, încât putem fără înconjur să spunem țării cari sunt dificultățile în fața cărora eforturile noastre nu au fost încă încununate de izbândă.

Echilibrul bugetar — temeiul oricărei acțiuni de în-sănătoșire financiară — trebuie realizat în decursul acestui an cu orice preț.

Economii bugetare

În acest scop, guvernul a procedat la o necrutătoare operă de reduceri în toate cheltuielile Statului. S'au verificat toate posturile bugetare, s'au suprimat toate cheltuielile inutile s'au redus până și câteva din cheltuielile indispensabile. Și, apoi, am luat o hotărâre fără precedent: timp de un an nu se va mai face nicio numire nouă de funcționar pentru ca astfel numărul slujitorilor Statului să poată fi micșorat în raport cu nevoile stricte ale serviciilor publice și cu neputința de plată a Statului. Totalul reducerilor însumează pentru anul acesta încă un miliard șase sute milioane lei.

Economiile săvârșite nu sunt însă îndestulătoare pentru a se putea stăpâni situația financiară, căci în fața noastră stă, așteptându-și deslogarea, una din problemele dominante ale guvernării noastre: desăvârșirea înzestrării armatei.

Soluționarea acestei probleme reclamă azi jertfe.

Suntem, și o afirm cu tărie, un popor însetat de pace. Destinul și jertfele soldaților noștri ne-au așezat în granițele firești ale Neamului Românesc.

Vom să trăim prin pace și pentru pace.

De aceea, dela unire și până azi, toate guvernele fără excepție au sprijinit consolidarea păcii, au practicat politica de alianțe și de înțelegeri.

Dar aceste alianțe, aceste pacte sunt o forță morală numai în măsura în care ele se sprijinesc pe o forță materială care le susține și le face biruitoare.

Ca să rămânem o forță reală în slujba păcii, trebuie să rămânem o forță militară organizată și de aceea, azi mai mult ca oricând, pregătirea noastră militară trebuie să fie cea dintâi datorie a cetățenilor și cea dintâi preocupare a conducătorilor.

Dincolo de fruntariile țării noastre, vuetul înarmărilor răsună tot mai puternic. Arsenalele și șantierele tuturor Statelor lucrează neîntre-rup. Cultul forței este proclamat tot mai mult, și apelul la arme începe să răsună tot mai îndrăzneț.

Oamenii de răspundere au datoria să prevadă desfășurarea evenimentelor.

Inzestrarea armatei

Împlinirea acestor datorii înseamnă azi desăvârșirea înzestrării armatei noastre.

Această operă trebuie împlinită înaintea ridicării alteia. Trebuie să ne menținem locul de putere militară dacă vom să putem să ne împlinim misiunea în acest colț de lume.

Armata noastră posedă un material omenesc cu care ne putem mândri.

Să dăm armatei noastre numai utilajul reclamat de tehnica războiului modern și vom avea chezașia apărării independentei Statului nostru.

Pentru a-l putea avea, guvernul a fost silit să recurgă la taxe noi.

Apel la jertfă

Nouile taxe vor fi pentru contribuabilii mai împovărați adevărate jertfe. Dar aceste jertfe trebuiesc făcute. Astfel cum le-au făcut și le fac și azi sub ochii noștri alte popoare, guvernul face apel la cărturarii orașelor și ai satelor pentru ca să creeze o atmosferă de permanent interes pentru problemele ce privesc sporirea și întărirea forțelor noastre militare.

Opera ce vom să înlătuim nu e operă de partid, ci operă națională.

Nouile jertfe fiscale sunt primele de asigurare pentru apărarea hotarelor.

Ele sunt chezașia siguranței zilei de azi și pavăza împotriva necunoscutului de mâine.

Le cerem țării. Suntem convinși că țara ni le va da.

Japonia îngrijorată

TOKIO, 31. — Reprezentantul autorizat al Ministerului de externe japonez a declarat că așa îndoiește, ca în conversațiile anglo-ruse, la Moscova, s'ar fi pus chestiunea unui pact extrem orientat. Cercurile autorizate precizează că este îndoielnic ca Anglia să ia inițiativa unui atare pact și chiar de ar face-o n'ar da nici un rezultat. Aceleași cercuri declară că politica japoneză are nevoie de independență completă. Situația actuală europeană înlesnește politica japoneză în China, care va trebui să înțeleagă că nu va găsi nici un sprijin în Europa.

Congresul debitorilor

Asociația debitorilor din România a ținut azi congres în sala Marna din capitală. Doleanțele vor fi prezintate mâine de o delegație guvernului.

VIATA SPORTIVA

Venus-Gloria 1:1 (1:0)

Aspecte. O primăvară cu... dinți, a obligat pe echipierii Gloriei să accelereze tempo-ul, încât sârmanii venusisti abia își mai puteau trage suflulul. Mare minune, zău așa... Managerul ex-championului național, d. Bărbulescu, își da „aere”, înainte de a începe matchul:

— Nu vom face scor mare ca la București, ti explică diul Iosif Vulpe, vom câștiga însă cu două sau trei goaluri diferență...

— Zău? se documenta arădanul.

Cum mă vezi și te văd... Dealțul, bucureșteanul făcuse prognosticul acesta fără prea multă convingere. Își dădea seama că făcuse o imprudență: a descălecat cu echipa la noi încă de Vineri, și apoi, vedeți dumneavoastră, acum e primăvară, băieții scoși proaspăt din bărlug și dornici de... trufulandale. Așa se ratează marile partide...

Cum mă vedeți și vă văd... La ora 4, d. Țunea, în mare formă, își face intrarea pe arenă. Balonul e așezat la centru, în timp ce diul Iosif Vulpe și Bujor Truia se pitesc lângă poarta lui Burdan. D. Lupșa și Sanyi băcsi patru-lează pe tușe.

Gloriștii luptă contra venusistilor, contra ghinionului și contra vântului. După ce a fost perforată poarta Gloriei, Sanyi băcsi a rămas gânditor lângă peluză, până s'a îndurat Faur să-i trimeată o minge în cap, nu prea puternică, dar destul ca să-l trezească la realitate și să-i turtească pălăria nou-nouță.

După pauză, gloriștii sunt hotărâți să-i mănance tripiți pe „dracii negri”. Se avântă cu disperare și reușesc să egaleze.

Venus nu-și poate reveni, cu toate încurajările pe cari i le făcea managerul:

— Atinge-o Mitică!... Umfl-o cărnulee...

Gloria prezează. D. nli Vulpe și Truia — cari și-au schimbat pozițiile în același timp cu Burdan — sunt entuziasmați. — Iotă dragă, ciupește mă, își îndeamnă d. Bujor Truia partenerul.

— Da la ce dreaeu?

— Să mă conving că nu visez...

D. Țunea, grec nevoe mare, „trece cu vederea” câteva hands-uri venusiste, dintre cari unul chiar în careu. Ei, bine, lucrul acesta l-a exasperat pe Doanyi:

— Țu...țunea, ba...bată-te feneea, gâ...gâscă indo...dopată...și cu o...ochelari H...huooo...

Ce să vă mai spun: Această mică atenție, a avut darul să-l intimideze complet pe arbitru. Și dacă de aci înainte a mai avut numeroase scăpări, vina nu o mai poartă dl. Țunea, ci teribilul Doanyi.

Dar decât gloriștii au fost persecutați de domnul cu fluerița, apoi arbitru de tușe, Auer Publi, și-a făcut conștiincios datoria: semnală toate abaterile dela regula jocului, agitând neconștient fanionul.

Între timp d. Bujor Truia a trecut pe tușe, pentru a și încuraja băieții. Când se întoarce lângă d. Vulpe, acesta, speriat, îl întreabă:

— Da ce-ai pățit? Te-ai bătut cu cineva?

— Nu, dragă. Am făcut imprudența să mă apropiu prea mult de Auer...

Gloria a dominat tot timpul. Ghinionul a fost însă prea mare.

Către sfârșit, d. Bujor Truia (mare grec și dumnilui!) i se adresează d-lui Vulpe:

— Să vezi că n'o să-i batem pe venusisti. Mai mare rușinea...

Cum mă vezi și te văd, se auzi ecoul, alias d. Eladescu. Cetățeanul

ARAD, 31. — Partida divizionară Venus Gloria, disputată azi în localitate, a oferit publicului sportiv un match foarte frumos și spectaculos.

Cele două echipe românești Venus și Gloria au corespuns așteptărilor, furnizând un joc de clasă superioară.

Cum au jucat

Venus. Oaspeții, purtătorii titlului de „campion național” au dat puțină importanță adversarului pe care în turul de toamnă l-au învins cu 7:0.

Încerezuți prea mult, au trebuit să se mulțumească cu un draw, și aceasta datorită norocului, care a fost de partea lor.

Gloria. Gazdele s'au comportat peste așteptări. Au jucat că în zile mari. După ce au fost zdrobiți de CAO și învinși de Prahova nimeni nu putea să prevadă forma excelentă de care au dat dovadă.

În matchul de ieri, Gloria a șters impresia proastă de până aci.

Gloriștii, cari în matchurile trecute s'au dovedit prea ineficaci în fața porții în matchul de ieri, au ținut să denunță acest fapt jucând cu un elan nebanuit.

Cum a decurs jocul

Începând din primele minute și până la sfârșit matchul se consumă într-un tempo repede.

Gloria atacă intens. În minutul 2 poarta Venusului e periclitată, însă Dobra pierde ocazia și trimite alături.

Ceva mai târziu Mercea după ce primește dela Ökrös trimite puternic pe lângă bază.

Gloria luptă contra vântului pe când Venus e favorizat de vânt, dar nu se știe să folosească ocazia.

Primul atac al Venusului a fost inițiat în min. 16. — Stanciu, bine lansat de Sepi, trimite puternic la poartă. Boșneac respinge, iar Vogel bate peste poartă.

Gloria contraatacă. În min. 20 Mercea dintr-o poziție favorabilă trimite puternic spre poartă, din nefericire balonul atinge capul lui Dobra și trece peste bară.

În min. 22, combinația Petea—Volodea—Vogel, pune pe ultimul în poziția de-a trage la poartă, dar Boșneac respinge. Vogel reia peste poartă.

În min. 33 Sepi deschide pe Vogel care centrează. Stanciu îi înapoiază balonul și dela câțiva metri marchează (1:0).

În min. 40 Sfera oprește cu mâne în careu. Arbitru acordă 11 m. pe care îl bate Pecican. Burdan plonjează splendid și patrează.

Barbu, însă, păsește în careu, iar arbitru acordă lovitură liberă contra Gloriei.

În repriza secundă atacurile Gloriei periclitează serios poarta Venusului.

În min. 5 Gloria egalează. Tudor bine deschis, trece de Albu și bate la poartă. Burdan respinge, iar Mercea împinge balonul în plasă (1:1).

Venus încearcă unele combinații, însă apărarea dărză a Gloriei strică orice inițiativă.

În min. 20 Tudor pierde o ocazie fericită.

Două minute mai târziu Ökrös trage puternic în bară. Mingea sare chiar în brațele lui Burdan care era trântit la pământ, înaintea porții.

Mijlocășii Gloriei alimentează mereu linia de atac, dar Barbu și Dobra trimit câteva mingi alături și peste poartă.

Restul matchului decurge tot într-un tempo repede însă rezultatea rămâne neschimbat.

Despre jucători

Venus. Burdan a muncit mult. Cuplul Sfera—Albu foarte bun. În special Albu.

Linia intermediară a fost partea cea mai slabă a Venusului.

Din atac Vogel rapid și shouter bun. Volodea bun. Sepi s'a achitat conștiincios însă e prea timid. Petea a muncit foarte mult, Stanciu s'ab.

Gloria. Boșneac a apărât bine; Hustik Variassy bun, au constituit un zid greu de pătruns.

Linia de mijlocăși condusă cu multă dibăcie de Faur, foarte bună.

Tudor promite mult, a fost cel mai periculos atacant Glorist.

Ökrös conștiincios. Barbu a știut să conducă atacul. Dobra neobișnuit la noul său post.

Mercea a jucat deasemeni bine.

Arbitrajul d lui dr. Țunea mediocru.

„Admira” joacă azi în Arad

Renunțată echipă de foot-ball „Admira”, din Viena, a fost invitată să susțină în ziua de Vineri, 5 Aprilie c. un match la Ankara, în cadrul manifestărilor sportive aranjate în capitala Turciei moderne, cu ocazia sărbătoririi președintelui republicii turcești, Kemal Atatürk.

„Admira”, fiind în trecere prin țara noastră, va susține în ziua de Miercuri un match contra lui „Venus”, la București, așa după cum s'a anunțat și la postul de Radio.

Footballiștii vienezi au intrat ieri în țară, prin punctul Decebal. La vamă însă s'a constatat că nu au pașapoartele în regulă, din care cauză au fost reținuți până la clarificarea situației.

Managerul echipei, dl. A. Windholtz, a venit în Arad, angajând echipa pentru un match contra reprezentativei orașului Arad.

Întâlnirea va avea loc azi, Luni, la ora 3 jum. pe arena „Gloria”.

Biletele pentru matchul

ADMIRA—Reprezentativa Aradului

se găsesc în cursul diminetii la Redacția ziarului „Ardealul” și la librăria „Concordia”, din str. Eminescu.

CAO-AMEFA 3:0 (0:0)

ORADEA, 31. — Sub arbitrajul d-lui Ceaușanu s'a desfășurat azi în localitate matchul divizionar CAO-AMEFA.

Arădanii au rezistat prima repriză, în cea de a doua însă au trebuit să plece steagul în fața tehnicii CAO-ului.

CAO lipsit de serviciile lui Kocsis, David și Chiroiu totuși a putut învinge la scor.

Portarul arădanilor, Bugariu, apărând fenomenal și-a salvat echipa dela dezastru. Au marcat: Mesko (min. 7) din 11 m., Bodola (min. 38).

Ripensia „U” 5:1 (3:1)

TIMIȘOARA, 31. — Matchul divizionar dintre Ripensia și Universitatea a revenit primei echipe care a meritat victoria pe deplin.

Scorul sever arată că Ripensia a fost cu mult sape

CFR-Chinezul 3:2 (0:2)

BUCUREȘTI, 31. — Chinezul jucând în localitate a fost învins prin surprindere de către CFR.

Repriza primă a fost la discreția oaspeților cari, prin golurile marcate de Glasz și

Zelenák II, au luat conducerea în repriza două însă, nezuflul decade iar CFR fenomenal. Medve, Bobb Vintilă înscriu punctele

Unirea-Tricolor—Juventus 4:1 (2:0)

BUCUREȘTI, 30. — Sâmbătă s'au întâlnit Unirea-Tricolor și Juventus în cadrul Diviziei Naționale. Victoria a revenit „Oborenilor”.

Clasamentul

1	Ripensia	14	10	2	2	46	23	22
2	CAO	14	9	1	4	31	16	19
3	Chinezul	14	8	2	4	42	33	18
4	Universi	13	8	0	5	20	17	16
5	Venus	13	7	1	5	33	24	15
6	România	13	6	3	4	19	18	15
7	Crușanul	13	6	1	6	29	31	13
8	CFR	14	6	0	8	24	29	12
9	Gloria	5	4	4	7	25	44	12
10	Unir. Tri	14	3	4	7	29	31	10
11	Juventus	13	3	2	8	16	28	8
12	AMEFA	14	2	0	12	16	36	4

Divizia Națională B Ceramică (Bistrița)—C. F. 3:2 (2:1)

ORADEA, 31. — M pentru Divizia B. Gol au fost marcate de Som (2) și Pacsuly pentru mica și de Eugen și Bo pentru C. F. R.

Petroșani: Jiul—Vul 3:1 (1:0).

Timișoara: RGMT— 2:2 (1:1).

Bala-Mare: Phoenix— 0:0.

Campionate cat. I. An Tricolor—Sparta 10:2 Olimpia—Unirea 3:1 Șoimii—Transilvania (1:0).

Premiul districtului A CAA—SGA 2:1 (2:1).

Hakoah—Banatul 5:1 Intelegera—Transilv 3:2 (2:2).

Campionate cat. I. T. soara

Electrica—Kadima 3:1 Unirea—Fratelia 2:2

Freidorf—Rapid 4:2 S. S. Jimboleana—He 3:1 (2:1).

P. T. T. (Oradea) N. S 10:0 (4:0)

ORADEA, 31. — Matchu districtului Oradea. Golurile au fost marcate Golguț.

P. T. T.-iștii, de când sub antrenamentul internaționalului Chiroiu, fac vârate minuni.

Ungaria

Ujpest—Cart. III 5:1 (1:1).

Hungaria—Soroksár (1:1).

Ferencváros—Attila (3:0).

Szeged FC—Kispest (1:0).

Budai—Phöbus 1:1

Bocskai—Somogy 3:0